

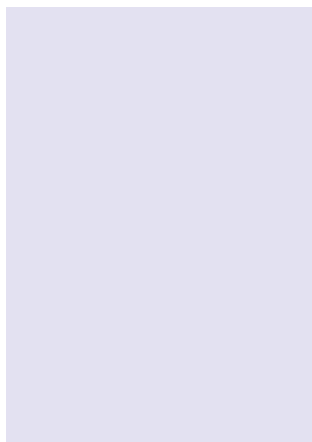
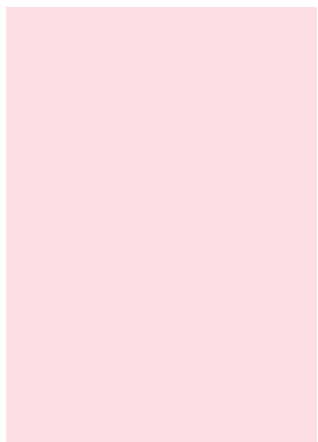
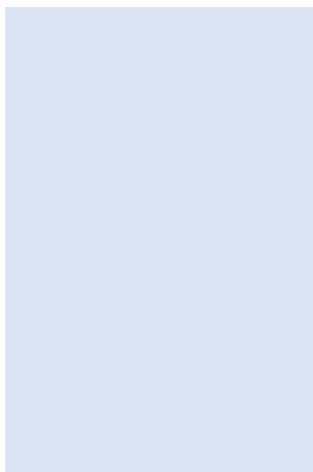
Državne škole u Novom Južnom Walesu – daju primjer

Time to start school

Family guide to starting Kindergarten

Vrijeme je za polazak u školu

Porodični vodič za polazak djeteta u Kindergarten –
pripremni razred osnovne škole

NEW SOUTH WALES
DEPARTMENT
OF EDUCATION
AND TRAINING

Dobro došli u školu

Vrijeme je za polazak u školu

Šta ćete ovdje naći

Lagan početak škole	2
Učenje vašeg djeteta	6
Život u školi	8
Tehnologija u nastavi	11
Provjera spremnosti za školu	12
<i>Školski roditelji</i>	14
<i>Registrator školskih aktivnosti</i>	15
Kindergarten učionica	16
Briga o učenicima	18
Jedan timski pristup – vaše dijete, vi i škola	20
Zdravi školski dani	22
Korisne informacije	26

Lagan početak škole

Pripreme kod kuće prije početka škole pomoći će da se Vi i vaše dijete osjećate spremni i radosni zbog kretanja u školu.

Pripremite se skupa sa svojim djetetom za polazak u školu

Škola samo što nije počela – za vaše dijete će uskoro biti prvi dan jednog novog i uzbudljivog iskustva. Možda se pitate odakle da počnete sa pripremanjem djeteta za to.

Priznajemo da je to za svakoga veliki korak. Nama je od izuzetne važnosti da s vama ostvarimo jedan pozitivan odnos kako bismo vašem djetetu dali podršku u učenju. Naš tim visokoobrazovanih prosvjetnih radnika i pomoćnog osoblja je tu da vašem djetetu da najbolji mogući početak školovanja.

Vaš prvi kontakt sa školom će vjerovatno biti sa administrativnim osobljem. Oni su ona simpatična lica u školskoj kancelariji. Oni pomažu tako što vam daju upute o opštim informacijama koje vam mogu trebati. Pored toga, oni zakazuju vaš sastanak s direktorom, učiteljima ili drugim školskim osobljem, ako trebate razgovarati s nekim od njih.

Pripremanje kod kuće

Ima nekoliko stvari koje trebate organizirati, predvidjeti u budžetu i isplanirati prije početka škole.

Planiranje izdataka

Početak škole iziskuje nove izdatke kao što su kupovina školske uniforme i obuće, pa bi bilo korisno da te izdatke unaprijed planirate. Ako trebate organizirati prihvatanje djeteta izvan školskih sati, onda i te troškove trebate isplanirati.

Uniforme

Škola u koju će ići vaše dijete će vam reći koju uniformu treba kupiti i gdje. Šeširi spadaju u dio školske uniforme koji čak štiti od sunca. Obično se nabavljaju ljetne, zimske i sportske uniforme. Škola vas može obavijestiti koje prodavnice nabavljaju uniforme, odnosno materijal od kojeg ih možete sašiti.

Da bi se pomoglo u smanjenju troškova, mnoge škole organiziraju solidarno prikupljanje uniformi, gdje možete pokloniti uniformu koju dijete izraste.

Ako još niste upisali dijete u školu, učinite to, a ako vaše dijete ima neke posebne potrebe ili alergije, važno je da o tome obavijestite direktora.

Novčani doprinosi

Škole će od vas zatražiti da date dobrovoljni novčani doprinos za unapređenje obrazovnih i sportskih programa. Možda ćete tokom godine trebati platiti za ekskurzije koje pomažu djeci da utvrde znanje stečeno u učionici, i ako vaše dijete bude uključeno u neke vannastavne aktivnosti, kao što je školski orkestar ili sportska sekcija, možda ćete trebati platiti za troškove kao što su unajmljivanje instrumenata ili prijevoz do mesta sportskih ili drugih zbivanja.

Novčana pomoć

Ako imate poteškoća s troškovima školovanja, zakažite sastanak s direktorom da porazgovarate o vašoj situaciji. Možda ćete imati pravo da koristite sredstva iz Programa za pomoć učenicima (Student Assistance Scheme).

Povrat poreza na ime školovanja

Neki troškovi vezani za obrazovanje se mogu prijaviti za povrat poreza. Za detaljnije informacije o tome, pogledajte stranicu

www.ato.gov.au

Prijevoz do škole i natrag

Vaše bi dijete moglo imati pravo na povlastice u vožnji prema Programu za prijevoz učenika (School Student Transport Scheme). Ovaj program daje popust na putovanje vozom, autobusom, trajektom, kao i putovanje autobusom na većim razdaljinama. U područjima gdje nema javnog prijevoza, može se dobiti novčana povlastica i na prijevoz do škole i natrag privatnim automobilom.

Telefon: 1800 227 774 ili (02) 9891 8900
www.transport.nsw.gov.au

Prihvatanje djece prije i poslije školskih sati

Često se u školama ili blizu škola nalaze službe koje vode računa o djeci izvan redovnih školskih sati (Outside of School Hours - OOSH). U školi u koju bude išlo vaše dijete možete dobiti više informacija o takvim službama u vašem području. Ove službe svoje usluge naplaćuju, ali možda možete imati pravo na Dodatak za brigu o djeci (Child Care Benefit) da biste smanjili troškove.

Telefon: Centrelink 136 150
www.centrelink.gov.au

Na svemu napišite djetetovo ime

Možete:

- koristiti neizbrisivi flomaster da obilježite djetetovu odjeću, kape, cipele, kao i naljepnice s imenom koje se našiju ili nalijepite uz pomoć pegle
- provjeriti da naljepnica nije izbledjela nakon pranja
- svake večeri provjeriti skupa s djetetom šta je u školskoj torbi
- sve škole imaju prostoriju za izgubljene stvari, pa se raspitajte u školskoj kancelariji ako se nešto zagubi.

Učenje vašeg djeteta

Dijete ne treba imati nikakva posebna znanja pred polazak u Kindergarten – od njih se ne očekuje da znaju da čitaju ili da pišu. Najvažnije je da se i vi kao i vaše dijete osjećate spremni za početak škole.

Aktivnosti koje treba pokušati s djetetom prije početka škole

Predlažemo da s djecom radite ove aktivnosti prije polaska u školu kako bi im odlazak u školu bio što lakši.

Jezičke vještine

- pjevajte zajedno pjesmice
- pričajte jedno drugom šale ili recitujte
- dajte djetetu jednostavna uputstva kako da nešto uradi, npr. kako da spakuje svoju torbu
- koristite knjige da se razonodite, npr. gledajte slike
- identifikujte slike u knjigama, časopisima, na televiziji ili na internetu
- podstičite dijete da sudjeluje u razgovoru.

Vještine pisanja

- dajte svom djetetu olovke, flomastere, voštane bojice, četkice i štapiće da crta, švrlja ili piše po pijesku
- pišite brojeve i slova
- podstičite svoje dijete da koristi veliko početno slovo kad piše svoje ime, npr. Jack.

Matematičke vještine

- podstičite svoje dijete da prepoznaje brojeve tako što će koristiti izraze kao što su “mnogo”, “puno”, “više”, “manje”
- pomozite djetetu da pronađe predmete koji se razlikuju od ostalih predmeta u grupi, npr. kako se predmeti razlikuju po obliku
- pričajte o suprotnostima – gore, dolje, ispod, iznad, ispred, iza, dan, noć.

Društvenost/osobine ličnosti

- organizirajte vrijeme da se vaše dijete igra s drugom djecom da bi naučilo da dijeli s drugima i da čeka da dođe red na njega/nju
- podstičite dijete da poslije igre pospremi za sobom
- pomozite djetetu da nauči reći svoje puno ime i prezime, kao i adresu
- naučite dijete da postoje pravila i zašto su ona potrebna.

Fizičke sposobnosti

- vježbajte s djetetom kako da upotrebljava makaze
- dajte priliku djetetu da se igra s kockama za slaganje i drugim vrstama slagalica
- igrajte se igara u kojim se skakuće ili preskače konopac.

Igrajte se

Igra je jedna od najvažnijih potreba djeteta i ona ostaje i kada dijete krene u Kindergarten. Igra pospješuje zdravi razvoj djeteta u svakom pogledu.

Djeca se igraju zato što je to zabavno, ali oni u stvari kroz igru i uče. Dok se igraju, djeca koriste svoje tijelo, maštu i uče kako da komuniciraju i da surađuju. Uče kako nešto funkcionira i kako da kontrolišu svoja osjećanja. Ostavite vremena djetetu da se poslije škole odmara i da se slobodno igra.

Život u školi

Svaka škola određuje kad će početi i završiti s nastavom, ali škole obično počinju u 9 ujutro i završavaju oko 3 popodne, od ponedjeljka do petka. Đaci imaju pauze za mali odmor i za veliki odmor za ručak kad mogu da jedu i da se igraju.

Školski dan može započeti i završiti školskim zborom gdje se đaci okupe da čuju obavještenja direktora, učitelja ili đaka-predvodnika.

Školovanje je obavezno

Zakon određuje da sva djeca školskog uzrasta moraju obavezno ići u školu. Kad dijete ne pohađa školu, propušta informacije od vitalnog značaja, a njihove stečene navike učenja se prekidaju i djeca tako mogu izgubiti samopouzdanje. Pored toga, propuštaju što ne stvaraju prijateljstva. Svi ovi faktori mogu uticati na njihov odnos prema školi i njihova dostignuća.

Ako vaše dijete zakasni ili je izostalo s nastave

Ako dijete zakasni, morate kašnjenje upisati u školskoj kancelariji; isti je postupak ako dijete ranije izvodite s nastave iz bilo kojeg razloga.

Ako je dijete izostalo iz škole, morate dati opravdanje izostanka. Ovo se obično radi u vidu pismene obavijesti u kojoj ćete objasniti zašto je dijete izostalo s nastave i to pisamce dijete može dati svojoj učiteljici po povratku u školu. Opravdanje možete dati i tako što ćete nazvati školu.

Dolazak po djecu na kraju školskog dana

Svakoga dana po završetku nastave, razred u koji ide vaše dijete će se okupiti na jednom uobičajenom mjestu. Učiteljica vašeg djeteta će čekati skupa s djecom. Pobrinite se da i dijete i učiteljica znaju ko će tog popodneva doći po dijete da ga vodi iz škole. Djeca se mogu uplašiti ako vi ili druga osoba koja treba doći po njih zakasni. Provjerite s učiteljicom kad je najbolje vrijeme da popodne dođete.

Održavajte redovnost navika

Djeca koja idu u Kindergarten mogu navečer biti jako umorna jer preko dana rade toliko za njih novih i uzbudljivih stvari. Iz tog razloga, nastojte da uobičajene aktivnosti kao što su kupanje, večera i čitanje budu manje-više u isto vrijeme. Važno je da dijete dobro spava svake noći.

Pisanje obavijesti

Ako je dijete izostalo iz škole, trebate napisati poruku sljedećeg sadržaja:

- ime i prezime djeteta i razred u koji ide
- navedite datum/e i broj dana kad je dijete izostalo s nastave
- objasnite zašto je dijete izostalo s nastave
- navedite i drugo ako je potrebno.

Ukoliko će dijete odsustvovati s nastave duže od tri dana, molimo da o tome obavijestite administrativno osoblje. I u tom slučaju trebate napisati opravdanje kad se dijete vrati u školu.

Primjerak obavijesti i prevedene informacije na 34 jezika se nalaze na

School Attendance

https://www.det.nsw.edu.au/languagesupport/documents/index_s.htm

Dolazak i odlazak iz škole na siguran način

Zapamtite da uvijek prelazite pješački prelaz kod škole tako što ćete dijete držati za ruku. Ulice oko škole su ujutro i popodne vrlo prometne. Molimo ne zaustavljajte i ne parkirajte auto na pješačkom prelazu niti blizu njega i poštujte sve znakove sigurnosti i znakove zabrane zaustavljanja.

www.rta.nsw.gov.au

Nadareni i talentovani učenici

Nadarena i talentovana djeca imaju potencijal iznad prosjeka u jednoj ili u više oblasti intelektualnih, kreativnih, društvenih ili fizičkih sposobnosti. U svim državnim školama u Novom Južnom Walesu postoje mogućnosti za nadarenu i talentovanu djecu. Kontaktirajte svoju školu i razgovarajte s direktorom o tome koji se programi nude.

www.curriculumsupport.education.nsw.gov.au/policies/gats

Đaci s posebnim potrebama

Ukoliko vaše dijete ima neku vrstu onesposobljenosti ili posebne potrebe, o tome što prije obavijestite direktora škole. Department of Education and Training (Ministarstvo za obrazovanje i obuku) pruža niz posebnih vrsta pomoći studentima s nekom vrstom onesposobljenosti.

www.schools.nsw.edu.au/studentssupport/programs/disability.php

Učenici koji imaju poteškoće u učenju, kao što su učenici sa znatnim poteškoćama u učenju, učenici s blagom intelektualnom onesposobljenošću i poremećajima u govoru, dobijaju podršku putem Programa za pomoć u učenju pri svojoj školi.

www.schools.nsw.edu.au/studentssupport/programs/lrngdifficulty.php

Izvještaji

Svake godine ćete dobiti barem dva pismena izvještaja o napretku vašeg djeteta, obično na kraju drugog i četvrtog tromjesečja. Na roditeljskom sastanku možete sa učiteljicom porazgovarati o napretku svog djeteta. Ovi sastanci su službenog karaktera, ali ako ste tokom godine zbog nečega zabrinuti, možete zakazati sastanak s učiteljicom i o tome porazgovarati.

Ako ste zbog bilo čega zabrinuti, možete doći u školu, ili nazvati telefonom, ili poslati e-mail. Ako zatražite, može se zakazati i pomoć tumača.

Tehnologija u nastavi

Redovno se obavještavajte o tome koju će tehnologiju vaše dijete koristiti kod kuće, u školi, kao i na drugim mjestima.

Za detaljnije informacije, posjetite stranicu:

www.schools.nsw.edu.au/click

Provjera spremnosti za školu

OZNAČITE KVADRAMA SVE ŠTO STE VEĆ URADILI
(MOŽDA SE NEĆE SVI ZABRAĆI GONOSITI NA VAS).

Godina pred polazak djeteta u školu

- Posjetite informativni dan škole ili dan kad škola pruža informacije o prelasku djece iz jedne škole u drugu.
- Kada dođe vrijeme za vakcinaciju, zatražite da se provjere djetetov sluh i vid.
- Ukoliko dijete ima neku alergiju, oboljenje ili neke posebne potrebe, obavijestite školu o tome što prije i zakažite sastanak da razgovarate s direktorom škole.
- Ispunite obrazac za izdavanje povlastice za vožnju, ako se to odnosi na vas/vaše dijete (pogledajte stranu 5).
- Ispitanjajte ko će se brinuti o vašem djetetu prije i poslije škole. Ispunite i predajte molbu Službi za prihvat djece prije i poslije školskih sati (pogledajte stranu 5).

Šta treba kupiti za školu

- Školsku uniformu (ljetnu, zimsku, sportsku).
- Šešir za sunce (to je obično dio školske uniforme).
- Školske cipele i obuću za sport (ako dijete ne zna svezati pertle, kupite obuću sa čičak-trakom).
- Školski torbak-ruksak (možda se može kupiti u školi).
- Kutijicu za užinu (neka dijete izabere onu koju može samo otvoriti).
- Bocu za piće.
- Kabanicu.
- Majicu za likovno (može neka stara majica).
- Torbicu za knjige iz školske biblioteke.

Kalendar tromjesečja

Školska se godina sastoji od četiri tromjesečja u okviru dva polugodišta. Učenici Kindergartena obično počinju jedan dan nakon što druga djeca krenu u školu, a pojedini učenici Kindergartena često počinju nastavu u različito vrijeme kako bi učiteljica mogla da provede izvjesno vrijeme sa svakim djetetom. O tome će vas škola obavijestiti.

Možete pogledati tačne datume početka i kraja svakog tromjesečja na sljedećoj web-stranici

<http://www.schools.nsw.edu.au/calendar/>

- * Početak nastave u nekim djelovima zapadnog Novog Južnog Walesa može biti kasnije. Provjerite sa školom.
- ** Provjerite u školi ako ima ikakvih izmjena u kalendaru.

Godina u kojoj vaše dijete polazi u školu

- Januar – Mogli biste svakog dana provesti neko vrijeme sa svojim djetetom vježbajući ono što će dijete raditi kad krene u školu, npr. da skupa crtate.
- Na svemu napišite ime i prezime djeteta!
- Pobrinite se da imate broj telefona škole.
- Naučite sina da mokri u pisoar, ako to do sada još ne zna.

Noć pred prvi dan škole

- Složite djetetovu odjeću, cipele i čarape.
- Mogli biste pripremiti djetetovu užinu navečer i staviti je u frižider.
- Pomozite djetetu da spakuje školsku torbu.
- Stavite rezervni par donjeg rublja, čarapa i odjeće u plastičnu kesu. Recite djetetu da se ta odjeća nalazi u ruksaku, ako se u školi slučajno pomokri u gaćice.

Prvi dan

- Budite pozitivni i veseli kad je u pitanju prvi dan škole i pokažite to djetetu.
- Nastojte da se dijete samostalno obuče, koliko je to moguće.
- Dugu kosu povežite u konicu ili pletenicu.
- Svako jutro namažite dijete kremom protiv sunca. U školi, kad nisu u učionici, moraju nositi školski šešir.
- Slikajte se!

Prve sedmice u školi

- Škola će vas obavijestiti kad budete trebali da spakujete predmete za neke aktivnosti, kao što su sport, umjetnost ili za biblioteku.
- Djeca su obično prvih nekoliko sedmica škole jako umorna. Vašem djetetu treba dosta sna.
- Dajte djetetu zdravi doručak kako bi izdržalo cijeli dan.
- Potrudite se da dijete zna svakoga dana ko će doći po njega u školu.
- Svake večeri pregledajte školsku torbu da nema kakvih školskih obavijesti ili ostataka hrane od užine.
- Potrudite se da uspostavite redovne jutarnje navike.
- Započnite s navikama čitanja kod kuće.
- Porazgovarajte s učiteljicom o tome da pomažete u učionici, ako možete.
- Časkajte s djetetom o tome kako je bilo tog dana u školi.
- Vrlo je važno da djetetu, kad jednom krene u školu, ostane vremena i da se odmara, da se igra vani i da radi ono što voli raditi.

Školski roditelji

Elektronski magazin (ezine) za pomoć mamama i tatama u traženju informacija o školskom životu.

Za više informacija o ovome, posjetite stranicu:

www.schools.nsw.edu.au/ezine

Registrator školskih aktivnosti

Pomaže vam da organizirate svoj život kod kuće i u školi. Jedno zgodno mjesto za sve školske informacije.

Za više informacija o ovome, posjetite stranicu:

www.schools.nsw.edu.au/schooldays

Kindergarten učionica

Kindergarten učionice su vesela i uzbuđljiva mjesta. Djeca mogu sa svojim prijateljima slagati slagalice na podu, igrati se u drvenoj kućici, slušati učiteljicu kako im čita knjigu, ili sjediti za stolom i nešto pisati ili crtati. Učit će o brojevima, oblicima, uzorcima, nauči, pjevati, ići u biblioteku, raditi na kompjuteru i biti uključena u mnogobrojne druge aktivnosti.

Šta će vaše dijete učiti u školi

Većina vremena u Kindergartenu provodi se u razvijanju pismenosti i numeričkih vještina djece. U toku osnovne škole uči se šest predmeta poznatih kao glavne oblasti znanja (Key Learning Areas).

To su:

- engleski jezik (English)
- matematika (Mathematics)
- prirodne nauke i tehnologija (Science and Technology)
- kreativne umjetnosti (Creative Arts)
- društvene nauke i životna okolina (Human Society and its Environment)
- razvoj ličnosti, zdravstveni i tjelesni odgoj (Personal Development, Health and Physical Education)

Na internet stranici Board of Studies (Prosvjetnog zavoda) možete dobiti više informacija o tome šta će vaše dijete učiti.

www.boardofstudies.nsw.edu.au/parents

Komunikacijska tehnologija

NSW Department of Education and Training (Ministarstvo Novog Južnog Walesa za obrazovanje i obuku) omogućava vašem djetetu otvaranje internet i e-mail računa kako bi u jednom sigurnom okruženju imalo bolje mogućnosti za učenje. Korištenje komunikacijske tehnologije je uključeno u svaki razred.

Best Start Kindergarten Assessment

Djeca polaze u Kindergarten s različitim vještinama i iskustvima. Best Start Kindergarten Assessment (Ocjena spremnosti učenika za Kindergarten) je metoda koja pomaže nastavnicima da utvrde sposobnosti svakog djeteta i da nastavu prilagode njegovim individualnim potrebama. Na početku školske godine nastavnici će sjesti s vašim djetetom da ocijene njegove početne vještine za pismenost i matematiku, kako bi isplanirali odgovarajući nastavni program za vaše dijete. Prevedene informacije o ovome možete naći na adresi

Best Start Kindergarten Assessment

https://www.det.nsw.edu.au/languagesupport/documents/index_b.htm

“Šta ste danas radili u školi?”

Ako na ovo pitanje vaše dijete odgovori: “Ništa”, pokušajte s drukčijom vrstom pitanja: “Koje si riječi danas naučio/naučila?”, “S kim si se danas igrao/igrala na velikom odmoru?”, “Šta ti je danas bilo najljepše u školi?”.

Briga o učenicima

Važno je da i vi i vaše dijete znate da u školi uvijek ima neko ko će mu pomoći. Škole su pored toga razvile uspješne programe koji učenicima pružaju podršku i omogućuju da budu bezbjedni.

Da djeca budu sigurna i sretna

Reći će vam u školi kada su školska dvorišta pod nadzorom, koja je procedura da dođete po dijete u školu, te kako se na drugi način o vašem djetetu vodi briga u svako doba.

Nastavnici

Nastavnici u državnim školama u NSW (Novom Južnom Walesu) su fakultetski obrazovani stručnjaci. Oni su osjetljivi na potrebe male djece i uvijek su tu da im pomognu i da im daju smjernice. Učiteljica vašeg djeteta će vam reći kako da s njom stupite u kontakt i saznate kako vaše dijete napreduje. Obavještavajte učiteljicu o svim promjenama u životu djeteta koje bi mogle uticati na djetetov rad i pozitivan odnos prema školi.

Školski savjetnici

Školski savjetnici su iskusni nastavnici koji su također kvalificirani psiholozi s postdiplomskim kvalifikacijama iz oblasti školskog savjetovanja. Oni mogu pomoći učenicima koji imaju problema u školi ili kod kuće. Mogu isto tako pomoći i porodicama da, po potrebi, stupe u kontakt s drugim službama izvan škole. Obično sa školskim savjetnikom trebate zakazati sastanak tako što ćete najprije nazvati školu.

Školska sredina bez nasilničkog ponašanja

Sve državne škole aktivno sprečavaju nasilničko ponašanje putem programa kao što je program podrške vršnjaka, koji podstiče djecu na odgovarajuće oblike ponašanja, izgrađuje samopouzdanje i poštovanje drugih. Škole isto tako imaju spremne planove kako da rješavaju problem nasilničkog ponašanja ili maltretiranja, a školsko osoblje je obučeno kako da postupa u takvim situacijama. Iz školske kancelarije možete zatražiti primjerak plana za sprečavanje nasilničkog ponašanja u školi vašeg djeteta.

Dodatna briga

Državne škole obezbjeđuju i drugo osoblje koje pruža podršku, ukoliko je potrebno.

To su:

- nastavnici za pomoć učenicima s poteškoćama u učenju
- nastavnici engleskog kao drugog jezika (English as a second language - ESL)
- službenici za saradnju s društvenom zajednicom i za informisanje
- službenici za obrazovanje Aboridžina.

Ako primijetite značajniju promjenu u ponašanju svog djeteta, ili ako vas nešto brine u vezi s djetetom i njegovim školovanjem, možete razgovarati s djetetovom učiteljicom, školskim savjetnikom ili direktorom. Uvijek je bolje da, ukoliko imate bilo kakvih razloga za brigu, o tome porazgovarate što prije.

Jedan timski pristup – vaše dijete, vi i škola

Djeca vole da vide svoje roditelje i staratelje u školi, bilo kako pomažu u učionici, školskoj kantini ili na neki drugi način. Istraživanje pokazuje da učenici pokazuju bolje rezultate ako njihovi roditelji ili staratelji pokazuju aktivan interes za njihov školski rad. Vaš doprinos se cijeni.

Uključite se u rad škole svoga djeteta

Kako se sve možete uključiti:

- pomagati u učionici
- slušati djecu kad čitaju
- pomagati djeci na kompjuterima
- pomagati na školskim ekskurzijama
- raditi u kantini
- trenirati sportski tim.

Postanite član odbora

- Udruženje roditelja i građana (The Parents and Citizens' Association - P&C) je u svakoj školi uključeno u donošenje odluka vezanih za školu i potrošnju novca. Ako ne možete dolaziti na sastanke, možete se uključiti u aktivnosti koje organiziraju za školu, na primjer kad su neki društveni događaji ili prikupljanje dobrotvornih priloga.
- Školska vijeća (School Councils) se sastoje od roditelja, nastavnika, direktora i predstavnika lokalne društvene zajednice. Ona igraju važnu ulogu da se osigura da je cijela školska zajednica uključena u donošenje važnih odluka o školi.
- Savjetodavne grupe za obrazovanje Aboridžina (Aboriginal Education and Consultative Groups - AECG) osiguravaju da društvene zajednice daju svoj doprinos obrazovanju Aboridžina, kao i drugim pitanjima s tim u vezi na lokalnom nivou.
- Udruženje roditelja izolirane djece (Isolated Children's Parents' Association) nastoji da poboljša mogućnosti za obrazovanje djece koja žive u udaljenim i seoskim područjima.

Počnite se organizirati

Vidjet ćete da će, kad dijete krene u školu, iz škole početi dolaziti razne obavijesti, kao i redovni školski list. Zaista bi bilo dobro da otvorite jedan registrator koji će biti centralno mjesto gdje ćete čuvati i organizirati sve informacije vezane za školu, kao što su razne obavijesti, školski listovi, izvještaji o djetetovom uspjehu i školski radovi.

Ako možete nabaviti registrator, na sljedećoj adresi ćete naći alate i materijale kako da organizirate sadržaj u registratoru:

www.schools.nsw.edu.au/news/schooldays

Odštampajte naslovnu stranicu i razdijelite je na različite odjeljke i tako ćete dobiti jedan zaista impresivan registrator. Naći ćete kalendare kako da lakše pratite datume školskih zbivanja i zakazanih sastanaka, zatim mjesto gdje ćete držati informacije o školi – adresu, telefon itd. – kao i informativne listove i druge materijale koji djetetu mogu pomoći kod izrade domaće zadaće.

Zdravi školski dani

Vašem je djetetu potrebna zdrava hrana da bi u školi imalo dovoljno energije i koncentracije. Doručak koji dijete pojede treba biti dovoljan da dijete izdrži do malog odmora, a onda treba pojesti nešto zdravo za užinu za mali kao i za veliki odmor kako bi izguralo cijeli školski dan.

Jedenje u školi

Jedenje u školi će za vaše dijete biti jedno posve drugačije iskustvo od onoga kod kuće ili u predškolskoj ustanovi (vrtiću). Nema gdje da se hrana zagrije ili rashladi. Djeca obično sjede na travi ili na klupama i hranu drže na krilu. Trebaju takođe biti u stanju da otvore sve ono u šta je hrana zamotana, a istovremeno ne žele da provedu previše vremena na jelo, jer ne žele da propuste vrijeme za igru.

Mali savjeti da pomognete djetetu

- Spakujte hranu koja se može lako otvoriti, lako pojesti i od koje se dijete neće isprljati.
- Napišite ime djeteta na kutiji za ručak, boci za vodu i drugim kutijama za hranu.
- Stavite jednu smrznutu bočicu za vodu da bi hrana ostala hladna. Zamotajte je u kuhinjsku krpu da ne bi procurila.
- Koristite kutije za ručak s izolacijom ili torbice za održavanje niske temperature (cooler bags).
- Nemojte koristiti plastičnu foliju jer je djeci teško da je odlijepite.
- Oko voća stavite papirne salvete da se voće ne nagnječi.
- Podsjetite dijete da prije jela opere ruke, kao i da za vrijeme malog i velikog odmora ode u WC.
- Ako užinu pravite prethodne večeri, držite je u frižideru do polaska u školu.
- Spakujte svakoga dana bocu vode i podsjetite dijete da se preko dana može napiti vode iz slavine i iz fontanica za piće.

Ideje za užinu za mali i veliki odmor

- Isjecajte voće (iscijedite malo limuna na jabuke, kruške ili banane da ne potamne) i stavite ih u kutijicu.
- Isijecite povrće, npr. mrkvu, krastavac ili celer i stavite ih u plastičnu kesicu sa patent-zatvaračem. U posebnu kutijicu stavite sos ili jogurt za umakanje povrća.
- Napravite kolače-muffins – od integralnog brašna i zamrznite ih. Spakujte svaki dan po jedan kolač za mali odmor ili ih čuvajte kod kuće za užinu poslije škole.
- Smrznute kriške naranče ili ananasa su ljeti pravo osvježjenje.
- Isprobajte staviti različite vrste peciva kao što su zemičke, lepinjice, tortilje ili lepinjice od cijelog zrna.
- Ako stavljate paradajz, tanko ga narežite i stavite između ostalih sastojaka da sendvič ne bio bio gnjecav.
- Napravite malo više hrane za večeru i ostavite malo za sutradan. Na primjer, možete napraviti pitu, picu, šnicle od povrća, pečeno povrće, salatu od rezanaca ili kobasice.

Kad se užina vrati kući

Najprije, nemojte se previše brinuti ako vaše dijete ne pojede svu užinu. Nekad su djeca previše uzbuđena ili zaokupljena igrom za vrijeme užine da nekad ne pojedu svu hranu.

Ako je dijete jako gladno poslije škole, podsjetite ga da treba pojesti užinu. S vremenom će se dijete naviknuti da jede u uvijek određeno vrijeme.

Vaške

Česta je pojava da djeca nekad dobiju vaške i to nema nikakve veze s čistoćom ili prljavštinom. Vaške se mogu prenositi kada su djeca blizu jedno drugome, ali vaške ne izazivaju nikakve probleme po pitanju zdravlja djeteta.

Da dijete ne bi dobilo vaške:

- redovno pregledajte djetetovu kosu
- dugu kosu redovno vežite u kiku.

Ako je dijete dobilo vaške:

- svaki dan velikim češljem raščesljajte kosu, zatim je počesljajte gustim češljem i gustim, bijelim omekšivačem za kosu dok ne iščešljate sve vaške i njihova jaja (gnjide) (nits)
- neka dijete i dalje odlazi u školu
- obavijestite školu da bi onda i drugi roditelji saznali da pregledaju kosu svoje djece; ime vašeg djeteta se neće objaviti
- škole nekad imaju dan "rat vaškama" kada se na brzi način rješava problem vaški i gnjida u školi.

Za dodatne informacije:

www.health.nsw.gov.au/publichealth/environment/headlice/

Za prevedene informacije pogledajte

Head lice parent information sheet

https://www.det.nsw.edu.au/languagesupport/documents/index_h.htm

Šta ako je dijete bolesno?

U školi

Ako se dijete u školi razboli ili povrijedi, škola će vas kontaktirati i zatražiti potrebnu medicinsku pomoć. Ako je dijete malo bolesno, otići će u sobu za bolesnike, koja je obično pored školske kancelarije, gdje može leći i gdje će biti na posmatranju. Nazvati će vas iz škole da odvedete dijete ako je previše bolesno da se vrati u učionicu. Iz tog razloga morate uvijek redovno obavještavati školu ako dođe do promjene u podacima za kontaktiranje.

Kod kuće

Neka dijete ne ide u školu, a vi se obratite doktoru ako:

- dijete ima temperaturu 38°C ili više
- povraća ili ima proliv
- ima ozbiljne simptome prehlade ili gripe
- ima osip nepoznatog uzroka.

Neke uobičajene zaraze

Neka dijete ne ide u školu, a vi hitno potražite medicinsku pomoć, ako dijete ima neki od sljedećih zdravstvenih problema:

- **Vodene ospice:** blaga temperatura, curenje iz nosa i osip koji počinje kao blago izdignute ružičaste tačkice koje postaju mjehurići i svrbe.
- **Konjunktivitis:** oči svrbe, crvene su i mogu suziti. Kapci se tokom spavanja mogu zalijepiti jedan za drugi.
- **Impetigo (školske kraslice):** Male crvene tačke koje se pretvaraju u plikove ispunjene gnojem i koje se onda mogu pretvoriti u kraslice – obično na licu, rukama ili koži glave.
- **Tjemenac:** Mala ljuskasta površina na koži (lišaj) oko koje je ružičasti prsten.

Za više informacija o zaraznim bolestima nazovite NSW Health na (02) 9391 9000 ili idite na stranicu www.health.nsw.gov.au

Zaštita od sunca

Škole se trude da djecu zaštite od štetnog djelovanja sunčevih zraka tako što podižu zaklone gdje god je to moguće i traže da šeširi budu dio školske uniforme. Vaše dijete mora nositi šešir kad god je na školskom igralištu, ili će se u suprotnom morati igrati u hladu. Djeca mogu također nositi i sunčane naočale dok su u školi da bi oči zaštitili od sunca.

Kod kuće, svako jutro prije polaska djeteta u školu, redovno ga namažite zaštitnom kremom za sunce.

Zdravstveni problemi

Ako vaše dijete ima neki zdravstveni problem, alergiju ili postoji opasnost da padne u anafilaksiju, ili mu treba davati lijek propisan na recept, škola o tome mora biti obaviještena. Ovu informaciju obično treba dati prilikom upisa djeteta, ali je isto tako važno da školu obavijestite ako dođe do bilo kakve promjene u vezi sa zdravljem djeteta.

Alergije

Anafilaksija je ozbiljna i iznenadna alergijska reakcija na hranu poput oraha, morskih školjki i rakova, kao i na ubod insekata. Ako vaše dijete ima dijagnozu da je jako alergično na neku određenu hranu, važno je da o tome što prije obavijestite direktora škole kako bi se poduzele mjere da se smanji izloženost djeteta poznatom alergenu. Možda će vas zamoliti da s rukovodiocem školske kantine pogledate izbor jela u kantini, na primjer.

www.allergyfacts.org.au

Korisne informacije

NSW Department of Education and Training

Telefon: (02) 9561 8000
www.det.nsw.edu.au

Informacije o državnim školama u NSW
(Novom Južnom Walesu)
www.schools.nsw.edu.au

Za tehnologiju u školi pogledajte *Click*
www.schools.nsw.edu.au/click

Razmjena informacija u vezi
s nastavom i učenjem
Teaching and learning exchange (TaLe)

Informacije o učenju i pomoći kod domaćih zadaća:
Pogledajte *Parents and Community* na adresi
www.tale.edu.au

Telefonska služba tumača:
Telefon: 131 450

Board of Studies
www.boardofstudies.nsw.edu.au/parents

Prijevoz studenata
Telefon: 1800 227 774 ili (02) 9891 8900
www.transport.nsw.gov.au

Savjeti za roditelje
www.raisingchildren.net.au

Ideje za školsku užinu i zdravu ishranu
www.healthykids.nsw.gov.au

Školske kantine sa zdravom hranom
[www.schools.nsw.edu.au/studentsupport/
studentwellbeing/schoolcanteen/index.php](http://www.schools.nsw.edu.au/studentsupport/studentwellbeing/schoolcanteen/index.php)

Politika zaštite dobrobiti učenika
[www.det.nsw.edu.au/policies/student_serv/
student_welfare/stude_welf/PD20020052.shtml](http://www.det.nsw.edu.au/policies/student_serv/student_welfare/stude_welf/PD20020052.shtml)

Neprihvatljivi oblici ponašanja
www.det.nsw.edu.au/antibullying
www.bullyingnoway.com.au

Za prevedene informacije pogledajte
Anti-bullying
[https://www.det.nsw.edu.au/languagesupport/
documents/index_a.htm](https://www.det.nsw.edu.au/languagesupport/documents/index_a.htm)

Posebne potrebe

[www.schools.nsw.edu.au/studentsupport/
programs/lrngdifficulty.php](http://www.schools.nsw.edu.au/studentsupport/programs/lrngdifficulty.php)
[www.schools.nsw.edu.au/studentsupport/
programs/disability.php](http://www.schools.nsw.edu.au/studentsupport/programs/disability.php)

Best Start Kindergarten Assessment

Za prevedene informacije pogledajte
Best Start Kindergarten Assessment
[https://www.det.nsw.edu.au/languagesupport/
documents/index_b.htm](https://www.det.nsw.edu.au/languagesupport/documents/index_b.htm)

Obrazovanje nadarene i talentovane djece
[www.curriculumsupport.education.nsw.gov.au/
policies/gats/assets/pdf/polsuppparent.pdf](http://www.curriculumsupport.education.nsw.gov.au/policies/gats/assets/pdf/polsuppparent.pdf)

Alergije
www.allergyfacts.org.au
[www.allergyfacts.org.au/PDF/
AnaphylaxisGuidelinesFinal.pdf](http://www.allergyfacts.org.au/PDF/AnaphylaxisGuidelinesFinal.pdf)
Za prevedene informacije pogledajte
Anaphylaxis
[https://www.det.nsw.edu.au/languagesupport/
documents/index_a.htm](https://www.det.nsw.edu.au/languagesupport/documents/index_a.htm)

Sport i rekreacija
u NSW (Novom Južnom Walesu)
www.dsr.nsw.gov.au

Savez udruženja roditelja i građana
www.pandc.org.au

Savjetodavna grupa za obrazovanje Aboridžina
<http://www.aecg.nsw.edu.au/>

Povrat poreza po osnovu obrazovanja
[www.ato.gov.au/individuals/content.asp?doc=
content/00174278.htm](http://www.ato.gov.au/individuals/content.asp?doc=/content/00174278.htm)

Dodatak za djecu
[http://www.centrelink.gov.au/internet/internet.nsf/
payments/childcare_benefit.htm](http://www.centrelink.gov.au/internet/internet.nsf/payments/childcare_benefit.htm)

Pomoć i podrška
Telefonska pomoć djeci (Kids Helpline)

Usluge besplatnog i povjerljivog savjetovanja preko
telefona za one od 5 do 25 godina:
Telefon: 1800 551 800
www.kidshelpline.com.au

Telefonska služba tumača

Ako su vam potrebne dodatne informacije, kontaktirajte svoju školu. Ako vam je potrebna pomoć tumača, nazovite Telefonsku službu tumača na broj **131 450** i zamolite da dobijete tumača na svom jeziku. Osoba na telefonskoj centrali će nazvati školu, a tumač će biti na vezi da vam pomogne prilikom razgovora. Ova usluga je za vas besplatna.

Pismene prevedene školske informacije

Pronađite mnogo školskih informacija koje su prevedene
na brojne jezike na adresi:

www.det.nsw.edu.au/languagesupport/index.htm

© December 2009
NSW Department of Education and Training

GPO Box 33
Sydney NSW 2001
Australia
T (02) 9561 8000
www.det.nsw.edu.au

ISBN 978-1-921084-24-9

The National Education Access Licence for Schools (NEALS)